

157
Թ. ՔԱՌԵՆԻ

ՏԵՍԱՅ ՈՒ ԶԳԱՑԻ

891.99

9-30

891.99
4-30

01 JAN 2009
00 DEC 2011

Handwritten signatures and notes in Armenian script, including 'Հարգմամբ' (Respectfully) and 'Հարգելի' (Respectable).

10018
1342

ՏԵՍԱՅ ՈՒ ԶԳԱՅԻ

ՎԵՐԱԾԻՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻՆ
անդրաճիկ ներ
ՏԻԳՐԱՆ ՆԱԶԱՐԵՐՆԻՆ
13 ՆՈՅԵՄ. 1918 Ք, ԹԻՖԼԻՍ.

89.5742-1
42

ՈՒՐ ԿՆԵՐԹԱՅ, ՄԱՆԵՐԻՆ

Ո՛ւր կ'երթայ մայրիկ, ամեն իրիկուն,
Շառազոյն արեւը
Լեռներուն ետեւը,
—Նուաղի՛ղ ո՛րդեակ, մինչ Անկուրիան:

Ո՛ւր կ'երթայ մայրիկ, այսպես ամեն օր
Սա ջրխոր կամ զրուարթ
Մարդը խեղճ կամ հրպարհ.
—Մեծ Ոչինչիկ մեջ, ո՛րդեակ, փուր չոր.

Դիսցիր քե՛ տեր եմ, դո՛ւն, ըստստար...
Երբ տարձր քերես, պէ՛տ է հոյ կայնիս...
Թերեքս ունիմ հըրսեմս մը հոյ...

Տես, կը հերեմ քե՛, պէ՛տ է յարգես զիս.
Մէջ մըն ալ ընես... տէ՛ր ընես պրտոյ.
— Իրաւ... ու... մոռցայ... հանքս հանքնիս...

Մարիսս, ինձ հայե՛, խոսք կը հասկընաւ...
Տիրոջը պէ՛տ է միշտ հըրսեմսիս...
Սա զարստացին, Աստուծ ինչ տես
Ըստդեմ է. միշտ, զարջընես հոգիս.

Աս քանի՛ անգամ է ու կը ըսես քե՛...
Ձե՛, չե՛, ապիս ալ մերջին անգամ,
Պէ՛տ է հոյ կենաւ... պէ՛տ է ըստստես,
Երբ տարձր քերես, ինչ հանքայ տաւ...

(*) Պոլսու միջին դարերէն եւրոպայ միջին դարերէն տեսնուող
հեքիաթ, մի. գուցէ այս վերջինը երեւոյ ընտանիքին մէջ տեսնուող կընէ...

Լեռան ծոցն հի պսակեր,
Չունկի մեկուն վրնաս.
Մօտն մեկն եկաւ, մարդն եր.
Իր ձեռքը մէջ մը չկնաս.
Չիս փշրեց բայց ինձ համար
Այդ չէ ցաւ. այդ, տխրաւ մեծ անգութիւն չար
Կ'ըսեն. «Սիրոյ է քար»:

Ու քերաւ նեղեց ճամբան,
Շինեց զայն, եւ առին օր,
Չիս կոխեց ճամբուն վրան,
Ոտով դեռ կը փշրէ կոր.
Իր զոհն եւ, բայց քաւ վախոյ,
Իր քերելն մէջ որակիչն եւ շարեռն քիտ.
Կ'ըսեն. «Քար է սիր»:

Ու կանգնեց սեւ զիստն մութ
Ու քերաւ խեղ զարիւնս
Շորայով, մարդկային զուր,
Եղբայր՝ կապումս, ծեծումս.
Խոճոճ, առակ, անկարկեր,
Գլխոս! մարդեն կոչս հարնածներ անարգանքներ,
Կ'ըսեն «Քար սիրեր»:

Ընկերը հոն միայն եւ,
Ըզգացի՞ր զիս, բայց եւ միշտ.
Արցունքս է եղած արեւ,
Բանտումս... ան է իմ զիշտ.
Իր մրուսը պատկերն եւ եւ,
Իր հեռ խօսող, հրճող, շացող գիրքն եւ, սիրն եւ,
Կ'ըսեն. «Քարի պէս...»:

Սիրուն ծաղիկ, դեռ քիչ սուսք դու փառփրոտուն,
 Փաղկալիքի մանանջի պես,
 Ուսերուդ անկ կը կորսարեւ փայլող պտուռն,
 Փռչերունք մեք. սոսի ըզքեզ,
 Քեզ սիրելու. համբարեղութեան փայլուն,
 Ինչո՞ւ հիմա պակասեր ես.

Սիրուն ծաղիկ, դեռ քիչ սուսք դու ժրպատախ,
 Կը խնայիր աղջիկի պես,
 Կը պարեիր, կ'օրորուէիր, կույի՛ս հովիւն
 Թեւերուն մեք. սոսի ըզքեզ,
 Սիրսիս մեզը միշտ պանդուրութեան մարմին,
 Ինչո՞ւ հիմա, դուն տեսնուի ես:

—Այ խեղճ սրտայ, սրտառքանդս պատճառ չիտե՞ս,
 Քիչ մը եղբւ շոշափի գիւ.
 Կըզգաս քե՛ դեռ կորուսն ե քաց, մասնդ դիր, տես
 Արցունքն ե ան խեղճ մարիկիս,
 Խեղճ, սրգունք զայն քորուց հոն երբ արեւսես,
 Անքանցիկ իր հոգին՝ գիւ:

Ճերմակ մազեր, զրդուխ ճաղաս
Աշեւորումս քորշում ճախաս,
Միշտ հառաչող շացող բերան,
Ծերունին է փորձառութիւն կը կոչուի ան.
Կեանքի վերջն է նա հասեր
Կ'ըսէ հիմա կեանք ըսածնին միթէ՞ աւ էր:

Իւրոս մազեր, դեմքն է ժպտան
Խիկոյ հաւնոյնով սիրեն է ղեցուն,
Հօփ, հօփ, պար, խաղ, ջունքի մեկ վիշտ,
Երիտասարդն է անսարքեր կը կոչուի միշտ.
Կեանքի կեան է նա հասեր,
Կ'ըսէ հիմա, իմ ինչո՞ւն պէտք, պահ, կեանքն է սեր:

Արեւային դեմքն է ժպտալ
Այնր, աւսդեր, աստաւածանալ
Ձեռքեր, ոտքեր դեռ կը դողան,
Նորածինն է Արդարութիւն կը կոչուի ան
Ճիշտ գեթ այն ինձ ըսէր,
Կեանքի սեւեռն կը տեսնուէ՞ր կեանքի հեշտ սեր.

Քեզ կը հաւատ, դեռ քառ քերան
Կեղծիք ճշունի, մեքնէր շուշան.
—Ընդուն... ընդուն... ընդուն... ընդուն...
Երկնականս մօրս սրգանդին ինչպէ՞ս ինկայ
Այդ սաճաւը ինձ յոյս էր,
Ընդուն... ընդուն... կեանքի սեւեռն ըստինս ըս՞ցս էր.:

Իբրեւ զերի տարած գիւնուր,
Ոյխարները լուռ, զրշխիր,
Ո՛ւր երթալիս մըսածելուն,
Թե վախերնուն, չիտեմ, խոնուն,
Կը փախիս հըրու, հըրու,
Քըտուղոսելով միշտ իրարու.
Ու դա՛նքն, դա՛նն, կը մայիկն,
Մէյ... մէյ... մէյ...

Երբ մին շեղիւր ֆիլ մ'իւ հօտն,
Բոքս խումբը շատուկօրէն
Անգիսակից ! կը հետեւէ,
Մինչեւ սուշիւր իրենց ետեւ
Քաղցր, փայտիկ հողիւն. պոռար,
Երկընդուն երկար երկար:
Ու դա՛նքն, դա՛նն կը մայիկն,
Մէյ... մէյ... մէյ...

—էյ, ոյխարներ աւհեւոյ ֆոլ
Ինչո՛ւ միշտ կայ տարուի տեսով
Երեւոյք մը խեղճ. լսի եւ.
Ինչո՛ւ դա՛նքն ալ չեմ պիտի պիտ.
Կը ցատկահ, տեսի, վեր փար
Կը փախիլի զըտարաբար. յի
Ու դա՛նքն, դա՛նն կը մայիկն.
Մէյ... մէյ... մէյ...

—էյ մարդ, ստիս մեզ սպանդարան,
Զոհն ընելու մարդ բռնութեան.
Եւ դեռ գրա՛ւ, մա՛րդ բռնակալ,
Գո՛ւր... փաշէ կե՛ղծ ընդուն, բա՛ւ ալ,
Անըզգայ խեղճն օրինակ մեզ
Բերելով, դեռ ծաղիկ կ'աղն... չ
Ու դա՛նքն, դա՛նն կը մայիկն,
Մէյ... մէյ... մէյ...

Աղջիկներուն մազերուն
Ժապարհենե՛ն ե՛մ ես սիրուն,
Իրենց վիզին ես զարդն եմ,
Իրենց գլխին ես փայլն եմ.
Բայց ի՞նչ ընեմ...

Ես ֆլեյտ խաղ եմ զոր կիկ
Կը բողո իր ծոծրակին.
Ես կը հրաշխ միշտ անոր,
Մեր-խորանին, ամեն օր.
Բայց ի՞նչ ընեմ...

Ես պրըռզն եմ զոր կարծիքն.
Միշտ կը կրե՛մ անկէ կիկ.
Կը համբարեմ սիրտը ես,
Կը ծըծեմ իր կաթին պէս.
Բայց ի՞նչ ընեմ...

Շքազգեստն եմ. ամեն կիկ
Փառք կը սեպե՛մ զիս կեանքին,
Շշջացունս իր պարծանքին է,
Իր հոգիին խայտանքին է
Բայց ի՞նչ ընեմ...

.
.
.
.
Բայց ի՞նչ ընեմ...

Ես պատանի եմ դազադին
Ուր դիպկներ կը պրըռչին.
Ձիս անոնց աչ կը փայտեն,
Բըզբօսեմ իր քրտինքին.

Այ՛ֆիս առջեւեն, զընա՛յ, հեռացի՛ր,
Է՛յ, շո՛ւս անոյի՛ն տար մարմինոյ սեւածիր,
Հերի՛ք սանցեցիր զիս, սե՛ւ, իսրայէ՛ւ
Տըժգոյն գոյնովոյ, քո՛ղ, երկինք դիտեւ.

Կ'բռնե՛ք թէ լոյս մը կը տրե՛ք անեղ,
Բարի՛ն է, կ'բռնե՛ք, անհուն ու անեղ,
Ի՛ր կապոյտ գոյնն է խորհրդանշան
Մեջը պարփակուած մեծ երջանկաբեան.

Ես Ձեզմէ անցայ, դո՛ւք տրի՛ք այս գոյն,
Ձե՛ր ծովէն սոյի, ձե՛ր սիրտին հանգոյն
Ըրաշտ հասկար, ու բարձրացայ վեր,
Երկինքը տեսա ինձ այդ հորաւեր.

Երկինքն ալ վշտո՛ւ, երկրէն յոյս ունի՛ր,
Ձիս դրեց Ձեզի, բայց դո՛ւք արցունքներ,
Տրի՛ք ինձ. ես ալ երբ զիս տեսա սեւ
Ըսկրասա միշտ լալ, արցունքն է անձրեայ,

ՃԸԻԻՆ, ՃԸԻԻՆ, ՃԸԻԻՆ...

Անստիկն ծառերուն
Մեջը կար բլուզքուն,
Թլուչուն մը անուողուն,
Ճրուողիւր դողդոջուն.
Ճըլիկ, անլիկ, անլիկ...

Անհանգիստ, անդարար,
Ճիւղին փայ կը դողար
Աղջըկան նուրբ, ճըլար
Սիրին պէս դողանար.
Ճըլիկ, անլիկ, անլիկ...

Դուրս եկաւ մի գազան.
Մաւրդն էր ան, մաւրդն էր ան,
Զօմն... տէրէ, ծառ փախցան,
Դողացին. ու յիշան
Ճըլիկ, անլիկ, անլիկ...

Զեմին մէջ, ինչ անոք էր.
Ունիւրի աւակ անոք էր.
Թռչունն էր ալ չ'երգէր
Դիակը չոր երգ էր.
Ճըլիկ, անլիկ, անլիկ:

ՀՃ, ի՞նչ փայլի եր. ինչքան աղուր,
Երբ ես եի փայրելիս փար.
Թեպէս կոպիս, բայց իրաւ որ
Ինձ հիմնական ցաւը չիկար:

Էյ, ինչ դառն եր, ինչքան սրխուր,
Երբ մարդը ինձ հանդիպեցաւ.
Ու ինձ տարով հարուած մը սուր,
Եղեց, փաշեց տարաւ այս ցաւ.

Ո՛ւյ, ո՛ւյ կոսրեց կոսրեց զիս,
Իւրաքանչիւր կոսորումէքս
Ջարդեց, տաշեց, հսկեց հոգիս
Փորեց, բորեց, փորեց կեանքս:

Այ, իր ձեռքը ինչպէս չար եր,
Սըքսկէտով իմ երակներ,
Կը կըսէրէր, կը չարչարէր...
Սաղըսեղով զիս կը փերթէր.

Հեռի՛ն, հեռի՛ն շացի երկար.
Արցունքս կ'իջեաւ արթիւ խորեմ,
Հոսեց, հոսեց, վրասս ի վար,
Ու ստեղծաւ մեռեցորեմ.

Ը՛հ, արցունքս երբոր չորցաւ,
Մարմինըս իր սնցած տեղեմ,
Հե՛տ մը պսակեց իր եմ մեծ ցաւ.
Միշտ յիշեղաւ, յաւերժօրեմ.

Օ՛հ, մարդը զիս տեսաւ այսպէս,
Յարթութեամբ մը ինձ նայեցաւ,
Ու հիացաւ, հսկեմս, ինչպէ՞ս,
Այ հեռացաւ, չէ՛, դեռ նոր ցաւ.

Տէհ. զիս կանգնեց իբր յաշարձակ.
Չէ, առէ, խղեց փառքի դասկին.
Յիշատակներ մոռցրեցակ.
Արցունքներըս դեռ կը հոսին.

Մարդը մեծ է... կը շացնէ ակ.
Չոր անզգայ քարեր կուշակ:

Դաշակի բիթերակներ
Դողդոջուն քերտովնին.
Կը քրոջին,
Հոն, հոս, փար, փեր.

Ծառին փայ մին կը բուրեր .
Տերեւը. սարէր իր փոխ.
Նուրբ նազակով,
Ծառիկը կը հաւքուրեր.

Մանուկ մ'իւր թիւֆը տաւա,
«Ինչ աղուոր է, տէ՛ս, մայրի՛կ,
Այդ թիթեռնիկ,
Ինձ տո՛ւր, հա՛մ մայր» ըսաւ.

Կենդանիս խեղճ, բաւեր եր
Տըղուն մօտ, աչ անկարող,
«Բռնեցի օ՛խ»
Տըղան իր ձեռքն ստեր եր.

Կը դողար, կը մախտեր
Ձեռքիս մեջը յուսահատ.
Օ՛հ, վերջն եր այ.
Ձուր զարկեր իր հոռիք քեւեր.

Միշտ՝ ուրախ մե՛ծ յաղթական,
Պարտապիս փրցուց քեւեր,
Էն արդարեւ եր...
Արդարեւէր չէ՞ որ միշտ կան...

ՍԻՆԱՐՍ

Եկո՛ւր, եկո՛ւր, ա՛խ սիրելիս, մէկ հասիկս,
Եկո՛ւր, փառեմ մարմինդ նիհար,
Միևսկ ըստիկն ես ինձ հաւսար.
Վառեմ, սիրքս փառեմ, փեղմով անուշիկս.

Տեսե՛ք ինչպէս, մասնէրուս մեջ կը խնդայ նա
Տուփեւ՝ քակեմ ազատեցաւ,
Իրա՛ւ, ազատն ո՛ւր է անցաւ,
Շուրթիս վրայ հիմայ խիղջն կը դառնանայ.

Եկո՛ւր, փառեմ, շուրթիս փրայ դողդըղագին,
Քուկին բարակ մարմինդ կըծու,
Եկո՛ւր, քեզ քամ կըրակ շեզու,
Ուրիկ արժիս մոխիրները քող քափքըփին.

Ի՞նչ անուշ է. օհ, կ'այրի կոր, կը միայ կոր.
Օ՛հ, կը ծորի հրճումս իրեկ
Իմ սիրժիս մեջ, վիշտերս կ'այրի,
Երագեղ սայ, հոգ չի քե միշտ երագն է չոր.

Օ՛, մի հասնիր, ինձի այսպիս միշտ հրճումս տուր,
Իմ մեկ հասիկ, անուշ սիկսո,
Հաշիսն սիրժիս հառաջը առ,
Գիջութիւնը այրե ըսկան սիրժիս շըխուր,

Կը վապի նա փիլի մըն ալ, գոյնը սախայն,
Ըսկըսեր է դեղնիկ սեւնալ,
Գիտե, անտիլը մօտ է ալ.
Ծըռմըռտիւմ նա կ'աղերսե որքի նման.

Այ ես քեզ ի՞նչ ընեմ, զընո՛յ, ինկիր գետին,
Է՛հ, հաճոյ՛քդ տուր արդեմ,
Այդ վիճակիդ մեջ խեղճ, մարդին,
Ի՞նչ կըստես, է՛հ, պշգաղի՛ վիճակ խեղճին.

Այրած, մեկած, դեռ միայնով նա դառնօրէն,
Ինձ կը նայիր գետին ինկած,
Աղերսագին... հրճումսն առած,
Ի՞նչ ընեմ զայն... հիմայ ոսքիս քակն է արդին:

Կիրակի մ'եր. եկեղեցին
Ծերուկ սրտուս մը մօտեցաւ,
Աստածաւորը պսակերին
Մոմ մը փառեց ու հեռացաւ.
Բայց մոռնը դեռ
Ո՛ւշ ... կը փառեր.

Իր արցունքը միշտ կը սակեր
Քնքնաշօթէն ու նրբօրէն,
Որ քողարար իր փոքն ի վեր
Նորը մարմինէն ինկած աւելն.
Ու մոռնը դեռ
Ո՛ւշ, կը հալեր.

Զինք դիտեցի. խորհեցայ ես,
Ուրիշի մը համար կրեար
Վառիչ հասնիչ ... զոհեչ պղպեւ
Մեռելագոյն հոգին նիհար.

Ու մոռնը դեռ
Ո՛ւշ, կը հասներ.

Աւարշաբէան դռնէ ես փախար,
Սէյ նիւթ, մեզ ալ սորվեցուր դռն.
Օ՛հ, ֆիչ մը սա մարդն ունենար
Քու բարոյքին, գեթ դռն մարդուն
Տուր, զո՛ւշ ... գեթ սեր.
Ո՛ւշ մարեր էր:

F. 1111

Առսու մ'եր, կանոնիս, երայ ես փռնիս,
 Ես չ'ի տեսեր առսու մը պարպիս,
 Արշապատիկն մեջ մի լո՛ւ փարպարիս,
 Շրջացուց աշխարհս, խո՛րը բիթերուս,
 Շուրջըս կայնացայ, դուս կի՛ր գիտե՛ս,
 Երկինքին իջար, քո լոյսը քո պարպիս.

Այս, ան ինչ լոյս քո,
 Լոյս միտունե՛ր սեր...

Անն'ւշիկս, սոսու մը
 Նայեցայ իմ սիրտիս,
 Բացուեալ եր սոճու մը,
 Ուր կար փայլ, միօգոյիս.

Կագնեցի փնջիկ մը
 Ահա քեզ կուտաւ զայն,
 Անն'ւշիկս, քիչ մը
 Դիտե փունջը միայն.

Ես սակն եմ քերթումն
 Այգերդի դիտեմ ես,
 Նայե՛ հոն պահ մը դուն,
 Սիրքս կայ, կը տեսնես.

Այդ փունջով երբ հրճուիս,
 Անն'ւշիկս, զայն բուրե,
 Հոն դրի ես հոգիս,
 Շուրքդ քող հաւքուրե:

Չունկիս եւ կամփեր, սրտաս,
Որոկցունոյ շրջանսս դուն,
Խեղճ ~~սիրտ~~ սիրտ, մշունկիս շատ, շատ,
Ահա իմ հարգանքս...

Ես ունիս սիրտ մը չն՝ի չոր.
Մեղն ալ ո՛րդ... ճիսար ինձ քուն,
Կը կրճե գիւ միշտ խմչ որ,
Ահա իմ հարգանքս...

Բացի սիրտս, հոն միակայն,
Դուն կայիր... ճե, ճիր դուն,
Պատանկի եր, կրճողն եր այն,
Ահա իմ հարգանքս...

Եկո՛ւր, գեթ, վերջի վրայ,
Լեզուդ դիր, ախ, եկուր դուն,
Չո՛ր սիրտս քիչ մը խնդայ,
Այդ է իմ հարգանքս...

Առաջին անգամ ջեմ գիտեմ քե ռ՛ւր.
 Բզգացի հեշտ բոյր.
 Միայն գիտեմ քե պարսկոյ, դաշտ ջեր ան,
 Ուր կու գացի մամ.

Առաջին անգամ ես գիտեմ քե ռ՛ւր,
 Պաշտեցի սոյն բոյր.
 Բու շուրջդ կի, քու բոյրդ եր չմտոյ,
 Ծըծեի գեթ, ախ...

Դեռ զոմբ կիր, սիրուն կիր, ինչ տաք կիր
 Կրակ կիր,
 Շատեր կիսն ու հեռացան. հորեր կիսն
 Միքե՞ղեմ կան...

Ես դիտեցի, ու ես շացի միտեցի պար,
 Ինկայ սար, սոր,
 Գիտեմ ինչո՞ւ, միտեցի հիմա ես դեռ քեզի,
 Խոսք տը չըսի,

Երբ քեզ տեսայ, հընկարեցաւ հոգիս տեսիկ...
Հիմա դուն գեթ

Իմ մօտ եկուր . ախ իմ ետըս . սիրքս գիտես ,
Քովն եկուր , տես ,

Այն ասեցեկն հոն կայծեր կսկի քու կրակին ,
Ու կը մերկեն

Դեռ զայն . եկուր , երբ ուշանաս կը փախանաւ որ ,
Հա՛ , իրաւ որ ,

Չոր փոսի մեջ արդեն մոխիր կը գտնես զիս ,
Որդեր չորս դիս...

Խանձած , մերկած փնձակիս գեթ , եկուր ժպտուն ,
Ախ , եկուր դուն...

Ժպիտովիս ինձի քեր դուն սպրեկու յոյս ,
Սէր , կեանքիս յոյս ,

Քեզ սպրեկու , քեզ սիրեկու , քեզ պաշտեկու
Սէրդ , աշեկու...

ՍԻՐՏՍ

Ես մի օր
Էի երբոր
Քու մօտիկ ,
Սիրուն աղջիկ ,
Սիրս քեզ
Տեսածին պես ,
Թողույ զիս ,
Թըսուր հոգիս...

Ձիւ մոռցաւ,
 Բէ՛զ փարեցաւ,
 Այն օրեկ
 Ի վեր հորեկ,
 Ան բընաւ
 Ինձի չեկաւ,
 Տե՛ս, քափուր
 Տեղի ե սրխուր,
 Ըզգայ գէք,
 Ու սրսխս հեհ
 Ինձ եկուր,
 Ու սուր համբոյր,
 Գէք իր տեղ,
 Հոգ չե, մի յեղ,
 Բու բոյրով
 Բու համբոյրով
 Լեզուր զայն
 Չոր փոս մ'ե ալն.

ԼԵՍԻ ԻՆՁ

Աղաւթիկըս, բաց քու ծոծրակ,
 Հոն կայ, գիտե՛ս, իմ ասպակակ,
 Աղօթեմ հոն, երգեմ քու սեր,
 Դաւե, ծրերայրե՛մ, «մի գար» մ'ըսեր.
 Իմ երգ երգոցս դուն չես շատ.
 Աղաւթիկըս, աչերս եմ բաց,
 Կուրծքիս մէջը կայ իմ բազին,
 Թո՛ղ, հոն բաղեմ, իմ չոր հոգին,
 Ու ես ալիսե՛ղ, ծոծրակիս ասկ,
 Յանձնաւնե՛մ, քա՛ց քու ծոծրակ:

Աղւոր մազերէն, բէշ մը հաւնի տւր,
Արցունքի իսպառ. անով իսպրեւեմ եւ,
Մարգարիտ մանեակ, ու իսպրեւեմ արեւ.

Աղւոր աչերէն ակնարկ մը ինձ տւր,
Ուրիշ եւ խղիւղ պատկերն երկնատւր.
Աչերէն սիրտիս խորը մը խորան.

Աղւոր շրունքի մը ինձ տւր,
Ուրիշ անհասկալի աղբիւր մը շինեմ,
Ու գեղեցկութիւնը յաւիտեան ծրծեմ.

Աղւոր աչերէն պատկեր մը ինձ տւր,
Ուրիշ եւ սիրտի իսպրեւեմ մի խորան,
Ու համարյոք երեւոյթն պաշտեմ յաւիտեան...

Անգամ մը միայն գեթ դու գիտ սո, շուրթիդ տար,
 Պզտիկ համբույր մը քամ շեղուիդ,
 Ես շուտով փքաւ մը փրցընեմ ինձ համար,
 Կը կեռաման տուած հոգիդ.

Անգամ մը միայն գեթ դու գիտ սո, շեղուիդ տար,
 Չէ՛, չեմ տոնեմ ես այդ փքաւ,
 Թե՛րեւքս կը ցալի՛ն... մահ ե այդ ինձ համար,
 Յալի՞ շեղուի միտոռնածոր.

Անգամ մը միայն գեթ դու գիտ սո, հարծփիդ տար,
 Հոն կը ձրգեմ ամբողջ հոգիս,
 Ու յետոյ ես կ'երթամ, մեյ մըն ալ ես չեմ գար,
 Եթէ կորեմ գամ, նեկտ գիտ.

Այդ անգամ նեկտ գիտ, ոսփերուդ տակը տո,
 Հոգիս կ'ըծփիդ տակի տակին,
 Երբ նեկտ, իցի՛ւ թէ իմ աչքս ողջ մընար,
 Քեզ յիշեի մնով կորեմ.

Ձեփիւն կ'ըլլաւ եւ ֆէզ հաւաւ,
 Տափ դաշտերէ
 Անգամ աշէն,
 Քեզ անուշ շունչ սաւ սնահաւաւ,
 Հոգ չե, ֆիչ մը երբ ծըծես զիս,
 Ու կը տեսնես քեզ կը հրճուիս,
 Եւ կը մնաւ միշտ ֆէզ հաւաւ, կ'ըլլա՛յ, հո՛գիս.

Օրոր կ'ըլլաւ եւ ֆէզ հաւաւ,
 Քեֆուշտիկէ
 Երեսն աշէն,
 Քեզ հաւքոյրներ սաւ սնահաւաւ,
 Բայց երբ տեսնես, կ'երագես դուն,
 Երագդ ալ չե երջանկաբիւն,
 Եւ կը մնանիս միշտ ֆէզ հաւաւ, կ'ազնե՛ս այդ դուն...

ԹԷ ԶԻ ԼԸՍԵՍ...

Ես այս ցերեկ ողիցզ կ'ըղլաւ.
Քու պտրեղիկ պստուհանկն
Կը կախուիս, էհ... քերես իմ հաւ
Փորձեղ ուզես... ես մեղսօրհն

Ձեռքիկ կ'իյնաւ, ասկիս քերսն,
Նախ կը պագնեմ հըրաշխշին
Քու քերանըդ մեղրածորսն,
Ու կը ծըծեմ քու սուրբ շեղուհն.

Ու որկորդը հըրած ասեմ
Ես կը շեղիմ իմինն ձամբես,
Քառուղիկդ արագօրհն

Ուրիշ ձամբով կը սանիմ ես,
Ու անցնեղով շնչեղակին,
Սիրսիկ մեջը կ'իյնաւ սյրպիս...

Խաւրած ծաղիկ
Եւ դարձեր,
Մաշեր, հաշեր,
Հասեր եւ.
Բու վարդ երես
Կախուներ և
Ու դարձեր և
Չոփ չոր մաշի,
Խաւրածոյի մաշի.
Այ Աղջիկ...

Ինչո՞ւ չե՞ս զար,
Բռուն և դեռ
Իմ սիրտիս սիր,
Մեկն ինձ պիտի,
Օ՛հ, սիրե՞ց ինձ,
Այո քո սիր
Սիրս և վառե՛ր,
Ե՛կ, ինկի՛ր
Մեջք, սափցի՛ր,
Այս, հոգիս
Մի մարտի զիտ,
Այ իմ Խոր:

Մարգերուն մեջ կերպայի եւ.
Ապրեիս-մեռնիս վրնուկը կար,
Նուրք իր կոքին յենամ կարծես,
Նա դորսում վերջը կըզգար.

Առի եւ զայն ու փրցուցի
Սիրսին քերքեր, ու բախ եւ.
Ապրի՛մ պիտի, մեռնի՛մ պիտի,
Չարջըռնիս կը ինչո՛ւ, գիտես.

— «Եարդ Երբ քեզ իր աչերուն,
Բույե մը գեթ ակնարկը սայ.
Դա նշան է պիտի՝ ապրիս դուն,

Իսկ քե ոչ, քեզ կըստատե մահ» .—
Նա ծաղիկ մ'է, իր քերքերուն
Չայնը չլսե, իր խօսքն անս:

Մորուզ, գրիսկ, շուրջս բոլոր,
Աշխարհին մեջ վիշտ ստուսպակ,
Նըզովք տեսայ ես ամեն օր,
Նորեն կ'ուզեմ ես միշտ կեանք, կեանք,

Ապրի՛չ կ'ուզեմ, անորհավակ,
Կեղծիքին օհ, յոյսի պատրակ,
Ես չեմ հաւատար, Ոգիւնքն է ան,
Ահեղ սուտ, ես կ'ուզեմ կեանք, կեանք.

Ներհոռքիւն կ'ուզեմ գիտնայ,
Բռն գաղտնիքի ինձ մեծ ստուսպակ,
Սիրելի մըսած ես կ'ուզեմ ալ

Բեզ հասկնալ, ա՛յոյ իմ հրճումակ.
Երկին, կեանքս դու ես անհունալ,
Զիրար սարիւնք, ուզեմ կեանք, կեանք...

Մահն ու կեանքը ծաղրող բուրգեր,
Անհուններէ ի վեր, կ'ըսեն,
Ներսիս մօտ, կ'ապրին. կուտեր
Նշխարաբան յաւերժաբան...

Անհուններէ ի վեր կ'ըսեն
Ստեփոյն է միակ անմահ.
Ինչ որ հոս կայ, վերջաւոր չեն,
Մեռնին պիտի շնչէ, աներկբայ.

Անուշիկը՛ս, եկո՛ւր, ինձ դուն,
Նոր Անքրէ մը քեզ հետ կազմենք,
Դա՛րեւ անվերջ, այդ բուրգերուն,

Բարունիկն իսկ խնդրակ մենք,
Է՛հ, միայն մեր Անքրէութիւն
Սիրտերունս մեջ քեզ հետ պահենք...

ՎՐԻՊԱԿ

Էջ	Տող	Սխալ	Ուղղիլ
6	3	ՏՀաս,	ՏՀաս
6	8	Չենէ,	Չէնէ՝
8	14	Քարէսիրաս	Քարէ սիրաս
11	3	Դիւր,	Դիւր
13	5	Ըսեր	Ըսեր.
13	6	Կըտեստնուէր	Կը տեսնուէր
15	11	Գլթաս	Գլթաս,
16	6	Կինն	Կին
16	9	Սէր	Սէր
18	6	Ահէղ	Առէղ
23	8	Քերթեր	Քերթեր
25	6	Պարեր	Պարեր
27	Պորագիր	Սիկարս	Սիկասս
28	13	Կը վարի	Կը վառի
28	13	Քիչեկ	Քիչկ

1910

ՏՊԳՐ. ՕՆՆԻԿ ԲԱՐՍԵՂԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ
Կ. ՊՈՒԽՅ

ՀՀ Ազգային գրադարան

NL0313641

24977

gib